

ילמד ענוים דרכו - שנה א

המחלוקת עם הנצרות בעיקרי האמונה בבורא

הרב רן כלילי

כוזרי א, ד

אז קרא לאחד מחכמי הנוצרים וישאלוהו לתורתו ולמעשהו. ויענהו הלז ויאמר לו: אני מאמין כי כל הנמצאים נבראים, וכי קדמון רק הבורא ית', אשר ברא את העולם כולו בששה ימים. וכן מאמין אני כי כל האנשים מצאצאי אדם הם (ואחרי כן מצאצאי נח), ואליו הם מתייחסים כולם. מאמין אני כי האלוה משגיח על הנבראים ומתחבר עם בני אדם, וכי יש לפניו כעס ורחמים, וכי מדבר הוא אל נביאיו ואל חסידיו בהראותו ובהגלותו אליהם, וכי הוא שכן כבוד בקרב ציבור אחד, אשר בו בחר. כללו של דבר מאמין אני בכל מה שסופר על כל אלה בתורה ובספרי דברי הימים לבני ישראל, אותות אשר לא יתכן לכפור באמיתותם, כי מפורסמים היו, והתמידו זמן רב ונגלו בהמונים גדולים. אולם בסוף דברי ימיהם, בדור אחרון לבני ישראל, נתגשמה האלוהות והיתה לעובר בגוף של בתולה רמה בישראל, והיא ילדתו אנושי בנגלה ואלוהי בנסתר, נביא שלוח בנגלה ואלוה שולח נביאים בנסתר. והוא המשיח, הנקרא אצלנו "בן האלהים"; והוא האב והוא הבן והוא רוח הקודש. והנה אנחנו מייחדי האלוה באמת, אם כי בלשוננו מופיע השילוש. והננו מאמינים כי משיח זה שכן כבוד בתוך בני ישראל, כשם שדבק בהם העניין האלוהי עד אותה שעה ללא הפסק. אולם אחרי אשר מרו המוניהם במשיח זה וצלבוהו, התחיל הקצף האלוהי נתר על המונם, והרצון האלוהי התחיל שורה על היחידים אשר הלכו אחר המשיח, ואחרי כן על האומות אשר הלכו אחרי היחידים ההם. ואנחנו הננו מן האומות ההן. ואם אמנם אין אנו מזרע בני ישראל ראויים אנו יותר מהם להיקרא בני ישראל, כי אנחנו הולכים אחר המשיח ואחרי שליחיו מבני ישראל, אשר היו שנים עשר במספר, שכן באו הם במקום השבטים, וגם עם רב מבני ישראל הלכו אחרי אותם שניים עשר. והם היו כמחמצת לבני העדה הנוצרית אשר נעשו ראויים למעלת בני ישראל. ויהי לנו הנצחון ונפרץ בכל הארצות. וכל האומות נקראות אל הדת הזאת ומצוות לקיים מצוותיה, הלא הן להעריץ את המשיח ולרומם את הצלב אשר נצלב עליו וכדומה. אשר לדינינו ונימוסינו מציווי שמעון השליח הם, וחוקינו לקוחים מן התורה בה אנו הוגים תמיד ובאמתותה אין להטיל ספק, כי נתונה היא מאת האלוה. וכבר נאמר באונגליון מפי המשיח: אני לא לסתור מצווה ממצוותיה באתי, כי אם לחזק את כל מצוותיה ולאשרן.

יחוד העבודה רק לה' - מנהגי ע"ז:

רמב"ם הלכות עבודת כוכבים ט, ד

הנוצרים עובדי עבודה זרה הם ויום ראשון הוא יום אידם. לפיכך אסור לתת ולשאת עמהם בארץ ישראל יום חמישי ויום שישי שבכל שבת ושבת ואין צריך לומר יום ראשון עצמו שהוא אסור בכל מקום, וכן נוהגין עימהם בכל אידיהם.

בית הבחירה למאירי מסכת ע"ז ב, א

אלא שבזמנים אלו אין שום אדם נזהר בדברים אלו כלל אף ביום אידם לא גאון ולא רב ולא חכם ולא תלמיד ולא חסיד ולא מתחסד. וקצת מפרשים כתבו בה הטעם מפני שעכשיו אין מקריבים לפני ע"ז... עיקר הדברים נראה לי שדברים אלו כולם לא נאמרו אלא על עובדי האלילים וצורותיהם וצלמיהם, אבל בזמנים הללו מותר לגמרי. ומה שאמרו בגמ' "נוצרי לעולם אסור" - אני מפרשו מלשון נוצרים באים מארץ מרחק, האמור בירמיה שקרא אותם העם נוצרים על שם נבוכדנצר...

ראבי"ה תשובות וביאורי סוגיות סימן אלף נ

ואני תמיה על תשובת רבנו שלמה שכתבת, ואמר: נמצא שאילו נמצאת הגויה במרתף אף הפתוחין מותרין. ותולה הטעם שאין הנוצרים אדוקין לנסך כמו ארמיים דאין חשודין אלא למזוג ולשתות ואין חוששין לנגיעה לניסוך. ומלכות רוסייא מוכיח שחשודין לנסך אפילו שכר שלהם לע"ז! וכן שמעתי מפי רבי מה שהיה לשם וראה בעיניו שהיו מביאים לגלח השכר לשכשך לע"ז - והם נוצרים...

ספר כפתור ופרח פרק י

כתב ה"ב התרומה ז"ל: והאידינא אין העולם נזהרין מלשאת ולתת עימהם אפילו ביום אידם... עוד יש טעם להתיר מדאמרינן: גויים שבחוצה לארץ לאו עובדי עבודה זרה הם אלא מנהג אבותיהם בידיהם...

אחדות ושילוש והגשמה:

פירוש המשנה לרמב"ם - הקדמה לפרק חלק - כופרים בשלוש יסודות

והיסוד השני - אחדותו יתעלה. והוא, שזה עילת הכל - אחד. לא כאחדות המין ולא כאחדות הסוג, ולא כדבר האחד המורכב שהוא מתחלק לאחדים רבים, ולא אחד כגוף הפשוט שהוא אחד במספר אבל מקבל החלוקה והפיצול עד בלי סוף, אלא הוא יתעלה אחד, אחדות שאין אחדות כמוה בשום פנים, וזה היסוד השני מורה עליו מה שנ': "שמע ישראל ה' - להינו ה' אחד".

והיסוד השלישי - שלילת הגשמות ממנו. והוא, שזה האחד אינו גוף ולא כוח בגוף, ולא יארעוהו מאורעות הגופים כגון התנועה והמנוחה, לא בעצם ולא במקרה. ולפיכך שללו ממנו עליהם השלום החבור והפירוד ואמרו לא ישיבה ולא עמידה לא עורף ולא עפוי, כלומר לא פירוד והוא עורף, ולא חבור כי עפוי מן ועפו בכתף פלשתיים כלומר ידחפום בכתף להתחברם בהם, ואמר הנביא "ואל מי תדמיון אל" וכו', "ואל מי תדמינו ואשוח" וכו' - ואלו היה גוף כי אז היה דומה לגופות. וכל מה שבא בספרים מתארו בתארי הגופות כגון ההליכה והעמידה והשיבה והדבור וכיוצא בזה הם כולם דרך השאלה, וכמו שאמרו דברה תורה כלשון בני אדם. וכבר דברו בני אדם בעניין זה הרבה. וזה היסוד השלישי הוא אשר מורה עליו מה שנ': "כי לא ראיתם כל תמונה" - כלומר לא השגתם אותו בעל תמונה, לפי שהוא כמו שאמרנו לא גוף ולא כוח בגוף.

והיסוד החמישי - שהוא יתעלה הוא אשר ראוי לעבדו ולרוממו ולפרסם גדולתו ומשמעתו. ואין עושין כן למה שלמטה ממנו במציאות מן המלאכים והכוכבים והגלגלים והיסודות וכל מה שהורכב מהן, לפי שכולם מוטבעים בפעולותיהם אין להם שלטון ולא בחירה אלא רצונו יתעלה, ואין עושין אותם אמצעים להגיע בהם אליו, אלא כלפיו יתעלה יכונו המחשבות ויניחו כל מה שזולתו. וזה היסוד החמישי הוא האזהרה על עבודה זרה, ורוב התורה באה להזהיר על זה.

חידושי הריטב"א ראש השנה יז, א

והא דמשמע דחסידי אומות העולם נידונין לחיי עולם ויש להם חלק לעוה"ב וכדאמר בעלמא, היינו במקיימין שבע מצוות בני נח, אבל אלו הנוצרים והישמעאלים בכלל מינים הם, וכמו שפרש"י: המינים - תלמידי יש"ו הנוצרי.

סוף ספר הוויכוח לרמב"ן, אותיות קד - קז - היום האחרון בוויכוח שרצו לעשות בבית

הכנסת כדי להשפיע על היהודים

אחרי כן קם פראי רמון דיפנייא דיפנייא פורטי (כומר נוצרי), ודרש בעניין השילוש ואמר שהוא חכמה (בן) וחפץ (רוה"ק) ויכולת (אב). ואמר בבית הכנסת: וגם המאישטרי (=החכם היהודי) הודה בזה בגירונא לדברי פראי פול (=מומר נוצרי).

דף מקורות

עמדתי על רגלי ואמרתי - האזינו ושמעו קולי, יהודים וגויים. שאלני פראי פול בגירונא, אם אני מאמין בשילוש. אמרת לו: מהו השילוש? שיהיו שלושה גופים גסים כבני אדם - האלוהות? אמר - לא. ושהיו שלושה (דברים) דקים כגון נשמות או שלושה מלאכים? אמר - לא (כבר ירדו מזה...). או שיהיה דבר אחד נמזג משלושה, כגון הגופים הנמזגים מד' יסודות? אמר - לא. אם כן מהו השילוש? אמר - החכמה והחפץ והיכולת.

ואמרתי שאני מודה שה-לוה חכם ולא טיפש, וחפץ בלא הרגשה, ויכול ולא חלש. אבל לשון "שילוש" טעות גמורה, שאין החכמה בבואר - מקרה (=עניין שנוסף על עצמותו), אבל היא וחכמתו - אחד, והוא וחפצו - אחד, והוא ויכולתו אחד. אם כן החכמה והחפץ והיכולת הכל אחד. וגם אם היו מקרים (=עניינים נוספים על עצמותו) בו, אין הדבר שהוא -להות שלושה, אבל הוא אחד נושא מקרים שלושה. ואדוננו המלך, אומר בכאן משל שלמדוהו הטועים: אומר - כי בין ג' דברים: גוון וטעם וריח, והוא דבר אחד. וזה טעות גמורה, כי האודם והטעם והריח בין דברים חלוקים, (שהרי) ימצא זה בלא זה, כי יש אודם ולבן וגוונים אחרים, כן בטעם ובריח. ועוד כי האודם אינו היין ולא הטעם ולא הריח, אבל עצם היין הוא הדבר הממלא את הכלי. והנה הוא גוף נושא שלושה מקרים חלוקים שאין בו שום אחדות! ואם נמנה כן בטעות, על כורחנו נאמר רבוע: הדבר שהוא אלוה, וחכמתו וחפצו ויכולתו - ימנו, והנה הם ארבעה!

ועוד יש לכם לומר חימוש: כי הוא חי, והחיות בו (היא) כמו החכמה. ויהיה גדרו: חי, חכם, חפץ, יכול, ועצם ה-להות = חמישה. כל זה טעות מבואר!

אז עמד פראי פול ואמר כי הוא מאמין בייחוד גמורה, ועם כל זה יש בו שילוש, והוא דבר עמוק מאד שאין המלאכים ושרי מעלה מבינים אותו.

עמדתי ואמרתי - דבר ברור הוא שאין אדם מאמין מה שאינו יודע (היינו שיש לו סתירה מיני וביה והוא מהנמנעות, אך כן במה שמעל לשכל), אם כן המלאכים אינם מאמינים בשילוש. ושתקוהו חבריו.

ספר הוויכוח לרמב"ן סעיף מ"ז - על ההגשמה

אמרתי אני - אדוני המלך, שמעני מעט. אין הדין והאמת והמשפט שלנו עיקרו במשיח... אבל עיקר הדין והמחלוקת שבין היהודים ובין הנוצרים היא במה שאתם אומרים בעיקר האלוהות דבר מר מאוד! ואתה אדוננו המלך - נוצרי בן נוצרי ובן נוצרית ושמעת כל ימיר גלחים וצעירים ודורשים מדברים מלידת יש"ו ומלאו מוחך ומוח עצמותיך מדבר הזה ושב (=מתיישב בשכל) אצלך מתוך אותו הרגילות. אבל הדבר אשר אתם מאמינים, והוא עיקר אמונתכם, לא יקבל אותו השכל, והטבע אינו נותן, והנביאים מעולם לא אמרו כן, גם הפלא אינו יכול להתפשט בדבר ההוא, כאשר אבאר בראיות גמורות במקומו ובשעתו, שיהיה בורא השמים והארץ וכל אשר במ חוזר עובר בבטן יהודית אחת ויגדל בו חדשים ויוולד קטן, ואחר כך יגדל ואחר כך יימסר ביד שונאיו וישפטוהו משפט מוות וימיתוהו, ואחר כך תאמרו שחיה וחזר למקומו הראשון. לא יסבול דעת יהודי ושום אדם...

כוזרי א, ה

אמר הכוזרי: דת כזאת אינה מניחה מקום להגיון! גדולה מזאת! ההגיון מרחיק רוב הדברים שאמרת!... אבל אני - איני מוצא דעתי נוטה לקבל את הדברים האלה כאמיתיים, כי חדשים הם בעיני, ולא גדלתי עליהם...

הרמב"ן בספר הגאולה שער א

ואמנם לא עליהם (על הנוצרים) אשיב, כי אינם ראויים להשיב עליהם, כי לא עם בינות הוא, רק יזבח לחרמו ויקטר למכמתו, כי בהמה שמן חלקו ומאכלו בריאה (כלומר, בגלל שהם מצליחים ומתפשטים בעולם הם לא מתעמקים לברר את השאלות האמוניות כלפיהם). ועוד כי יאריכו תשובותיי עליהם בהיות מקומותיהם רבים... ועוד כי עם פחיתות אמונתם באיש ההוא שהוא אלוה שלהם - אין אדם שאינו מהם טועה אחריהם. אבל טעותם וטיפשותם בהם - מפורסמים אצל כל עם ועם בדרכי הבחינות והראיות, אצל כל שומע מצד הרחקת השכל הנטוע באדם בעיקר התולדת.

סיבה אחת - לאפשר בסיס ליסודות התאולוגים:

רבי חסדאי קרשקש - ספר הביטול עיקרי הנוצרים פ"ד

למה (=כיוון) שהיה האדם טרם חטאו ומעלו קרוב אל האלוהים, וכאשר מרד ועבר על מצוותו רחק ממנו יתברך רוחק בלתי בעל תכלית (=אין סופי), היה מחסד ה' ורחמנותו אשר באמצעות אחדות בלתי בעל תכלית מאלהותו והאנושיות ישוב האדם לאיתנו ולהיות קרוב אליו יתברך עם גאולה מאותו חטא. ולזה חייבה החכמה שהאלוה הבן קבל הבשר בבטן הבתולה, ונתייחד עם אדם אחדות בלתי מתחלקת, ואף אחרי מותו דבקות יותר גדול מאחדות הנפש עם הבשר, באופן שיסבול המוות והייסורין בגאולת חטא האדם הכולל. זו היא סברת הנוצרים בזה העיקר.

רמב"ם הלכות יסוה"ת א, ד-ה

-לזה זה אחד הוא. אינו לא שניים ולא יתר על שניים, אלא אחד, שאין כייחודו אחד מן האחדים הנמצאים בעולם - לא אחד כמין שהוא כולל אחדים הרבה, ולא אחד כגוף שהוא נחלק למחלקות ולקצוות - אלא ייחוד שאין ייחוד אחר כמותו בעולם. אילו היו אלוהות הרבה היו גופין וגויות, מפני שאין הנמנין השוין במציאותן נפרדין זה מזה אלא במאורעים שיארעו הגופות והגויות. ואילו היה היוצר גוף וגויה היה לו קץ ותכלית, שאי אפשר להיות גוף שאין לו קץ. וכל שיש לו קץ ותכלית יש לכוחו קץ וסוף. ו-להינן ברוך שמו, הואיל וכוחו אין לו קץ ואינו פסק, שהרי הגלגל סובב תמיד, אין כוחו כח גוף.

דף מקורות

והואיל ואינו גוף לא יארעו מאורעות הגופות כדי שיהא נחלק ונפרד מאחר. לפיכך אי אפשר שיהיה אלא אחד. וידעת דבר זה מצוות עשה, שנאמר: "ה' - להיננו ה' אחד".

סיבה שנייה - מידות מקולקלות:

הראי"ה, אורות ישראל ה, ד - גאווה

ע"ז חפצה להתקרב אל האלוהות בחושים (להגדיר את האלוה כבעל יכולת ורצון וחכם ולפגוש אותו בחיים ע"י ההגשמה), וירדה לשיפלותה. כי רצתה לעלות למקום שאי אפשר לעלות... הנטייה מקו המקורי, ממקורם של ישראל, יש לה תמיד מעין ע"ז, דהיינו: חפץ ופועל לצייר את האלוהות בהכרה מוחלטת חיובית. רק גילוי האלוהות שעל ידי מידת הענווה הגדולה של משה רבנו ע"ה למד לו "כי לא יראני האדם וחי" ו"לא תוכל לראות את פני"... הנצרות חשבה, שהיא יודעת את האלוהים. היא מדדה את הבלתי נמדד... ומן הדמיון שיש לה ידיעה, במה שאין לה ולכל נוצר כל מושג, והרגשה במה שאי אפשר להרגיש - התקרבה בטבעה לאיליות ונסתבכה במושגים אליליים כ"כ, עד שלא תוכל להינקות מהם כי אם ע"י שברון גמור בעצמיותה, שיגרום ביטול צורתה והשבת חלקיה למקור שמשם לוקחו - שהוא אוצר התורה ואור ישראל.

סוד צום ט' טבת, ר' שמעון כיפא ו-פטרס הנוצרי

שו"ע אורח חיים סימן תק"פ

אלו הימים שאירעו בהם צרות לאבותינו וראוי להתענות בהם... בשמונה בטבת נכתבה התורה יונית בימי תלמי המלך והיה חושך בעולם שלשה ימים. בט' בו לא נודע איזו היא הצרה שאירע בו...

ט"ז שם

תימה גדולה הא איתא בסליחות של י' בטבת דבט' בו מת עזרא הסופר, וצ"ע רב.

הלכות גדולות, י"ח

בתשעה בו לא כתבו רבותינו על מה הוא. ובו ביום מת עזרא הכהן ונחמיה בן חכליה.

אורחות חיים, סימן כ"ג

בט' בו לא כתבו רבותינו על מה, ונסתר הסוד. ובו ביום מת עזרא הכהן ונחמיה בן חכליה.

ברכי יוסף שם

ואשר תמה הרב ט"ז, אין כאן תימא, שהרי כתבו בה"ג וכלבו: 'בט' בו לא כתבו רבותינו על מה הוא, ובו ביום מת עזרא הכהן ונחמיה בן חכליה. והדבר פשוט דהגם דידיענו דמתו בו עזרא ונחמיה, ממה שלא נכתב על מה מתענין - יש סוד בדבר, דאי התענית משום עזרא ונחמיה לכתבו להדיא בט' בו על שמתו עזרא ונחמיה, כדרך שכותבים בכל יום על מה. אלא מדכתוב סתם, סוד יש בעניין.

הגהות ר' ברוך פרענקיל לשו"ע (סי' תק"פ)

מצאתי בכת"י שבט' טבת נפטר שמעון הקלפוס שהושיע את ישראל בצרה גדולה בזמן הפריצים נקבע יום מיתתו לתענית עולם בירושלים.

סידור סדר עבודת ישראל (עמ' 206)

"נשמת" - נתקן בזמן המשנה ... ומצאתי בפירוש ישן סביב לסידור כתב יד ישן משנת קס"ז (1407) והוא כמנהג של טרו"ש וזה לשונו: 'שמעתי מר' יהודה בר יעקב שר' שמעון בן כיפא יסד נשמת עד 'מי ידמה לך' 'עכ"ל. ובפירוש אחר מצאתי בזה הלשון: 'שמעון בן כיפא ויש אומרים שמעון בן שטח יסד את נשמת ורמז שמו בו למפרע דהיינו: ש'-שוכן עד (ספרדים - 'שוועת עניים'), מ'-מי ידמה לך (ספרדים - "מי כמוך מציל"), ע'-עד הנה עזרונו רחמך, ו'-ואילו פינו, נ'-נשמת 'עכ"ל - אנו רואים שישנה מסורת מפורשת ששמעון כיפא הוא המחבר של 'נשמת כל חי'.

מחזור ויטרי

וחותם ב"נשמת כל חי" ... ויש שאומרים (ר"ת) על אותו נבל שמעון פטר חמור שהיא טעות של רומה יסד אותה תפילה ושאר תפילות כשהיה על הסלע. וחס ושלום שלא תהיה זאת בישראל. וכל האומר דבר זה כשיבנה בית המקדש יביא חטאת שמנה.

מחזור ויטרי

שמעון כיפה שיסד סדר של יום הכיפורים "אתן תהילה" (אתה כוננת).

ספר חסידים סי' קצ"א

יהודי שהמיר מכנין לו שם שנאמר: 'כמוהם יהיו עושיהם' - כמוהם יש לכנות לו כגון אם שמו אברהם יקרא אפרם, וכן כיוצא בזה. ואפילו לצדיק והם תועים אחריו כגון שמעון כיפה שאומרים "פטר חמור".

עבודה זרה י, א

תני רב יוסף: "הנה קטן נתתיר בגוים" - שאין מושיבין מלך בן מלך, "בזוי אתה מאד" - שאין להן לא כתב ולא לשון.

רש"י מצונזר

כתב ולשון - של רומיים, מאומה אחרת באה להן, אחרים תקנו להן כל ספריהם.

רש"י מדקדוקי סופרים

כל ספרי טעותם יוחנן פאולוס פטרוס והם יהודים היו... הם שנו ועמקו הלשון ועשו להם הבל לחשבה בפני עצמם ולסלקם מעל ישראל, ולא שכפרו כי לטובתן של ישראל בתכווננו, אלא מפני שראו ישראל בצער ובדוחק מתרמיסי (תלמידי?) יש"ו עשו עצמם כאלו הם עמו בקדישות וצוו עליהם, הכל כמפורש בסיפור תליית יש"ו.

ליקוט מלשון המדרש

ויהי אחרי הדברים האלה ויגדל מריבה בין הנוצרים ובין היהודים, כי כאשר ראה נוצרי את יהודי הרג אותו והצרה היתה הולכת ותוקפת, ויתלקטו אחריהם עם רב מבני ישראל. ויראו החכמים את הדבר הרע הזה וירע להם מאד, וישבו ויבכו וישאו עיניהם אל השמים ויאמרו: 'אנא ה' - להי השמים תן לנו עצה מה לעשות כי אנחנו לא נדע מה לעשות ועליך עינינו כי נשפך דם נקי בקרב עמך ישראל על אודות אותו האיש, ובעוון מוקשי עמך בית ישראל נעשה זאת ואתה למען שמך תן לנו עצה מה לעשות להיות נבדלים מעדת הנוצרים". ויהי ככלותם לדבר ויקם זקן אחד מן הזקנים ושמו שמעון כיפא ויאמר להם: 'שמעוני אחי ועמי, אם טוב בעיניכם דברי אבדיל את האנשים האלה מעדת בני ישראל ולא יהיה להם חלק ונחלה בקרב ישראל, אך אם תקבלו עליכם את העוון'. ויענו כולם ויאמרו: 'נקבל עלינו העוון אך כאשר דברת עשה'.

כל הזכויות שמורות ©

דף מקורות

וילך שמעון כיפא אל עיר מטרופולין של הנוצרים ויצעק בקול גדול ויאמר: 'כל מי שיאמין ביש"ו יבא אלי כי אני שלוחו', ויאמרו לו: 'תן לנו אות ומופת', ויאמר להם: 'מה אות אתם מבקשים ממני', ויאמרו: 'האותות אשר עשה יש"ו בחייו עשה לנו גם אתה'. ויאמר: 'הביאו לי מצורע', וביאו לו, וישם ידיו עליו והנה נרפא. ויאמר להם עוד: 'הביאו לי מת אחד', וביאו לפניו, וישם ידו עליו ויחי ויעמוד על רגליו. ויראו האנשים האלה ויפלו לפניו ארצה ויאמרו לו: 'באמת אתה שלוחו של יש"ו כי הוא עשה לנו כך בחייו'. ויאמר להם שמעון כיפא: 'אני שלוחו של יש"ו והוא ציווה עלי ללכת אליכם. הישבוע לי אם תעשו ככל אשר אני מצווה אתכם', ויענו כולם ויאמרו: 'כל אשר תצוונו נעשה'. ויאמר להם שמעון כיפא 'דעו כי יש"ו היה שונא לישראל ותורתם ועוד דעו לכם שאינו חפץ בישראל ואף שיש בידו לעקור אותם מן העולם ברגע אחד מכל מקום אינו רוצה לכלותם, אך הוא רוצה להניח אותם כדי שיהיה תליתו וסקילתו לזיכרון לדורי דורות, ועתה הוא מזהירכם שלא תעשו עוד רעה לשום יהודי ואם יאמר יהודי לנוצרי לך עמי פרסה ילך עמו שתי פרסאות, ואם יכנו יהודי על הלחי השמאל יטה לו גם הלחי הימין כדי שיאכלו שכרם בעוה"ז ובעולם הבא יהיו נדונים בגיהנם. והנה הוא מצווה עליכם שלא תחוגו את חג המצות אך תחוגו את יום מיתתו, ובמקום חג השבועות תחוגו ארבעים יום משנסקל ועלה לרקיע אח"כ, ובמקום חג הסוכות תחוגו יום לידתו וביום השמיני ללידתו תחוגו היום אשר נמול בו. ושלא תמנעו את ישראל מעבודתם כי בזה אתם מורידים אותם לבאר שחת כי מאוס בעיני יש"ו תורת משה ועבודתו. מכאן ולהבא לא תאנסו שום אדם לבא בתורתכם באונס אלא שיבא ברצונו הטוב כי אם תעשו כן תביאו היהודים לדתכם ותבינו להם שדתם אינה טובה. ותינוק פחות מתשע שנים לא תקבלוהו, כי התינוק אינו עושה דבריו בהשכל.

ברבות הימים אשר נתאמץ ר"ש ביניהם וחשוב בעיניהם למאמין גדול ודבוק גדול באמונתם, ציווה לבנות לו בית ומגדל של סלע כי אמר: 'כן צוה יש"ו שיהיה לי מקום מיוחד אשר שם יתועד עמי לצוות על ידי לעמו כחפצו, ואהיה מובדל מכל האנשים ויושב בבית לבדי, כדי שלא יטעו עיני, ולקיים מה שכתוב 'מדבר שקר תרחק' וכל מחשבותיו היו להתבודד בהם לבל יתגעל במאכלם ובמשתייהם ולבל ישתחווהו לצלמיהם כי לבבו נאמן בה' ובתורת משה עבדו. וישמעו אליו הנוצרים כי האמינו בו מאד ויבנו לו את המגדל ויחצבו לו בנקיקי הסלע בית מושב לו, וישב שם. ובהיותו סגור ומסוגר במגדל הסלע היה עובד ה' בכל נפשו ולומד את תורת משה כל היום וכל הלילה, וחבר פיוטים לרוב מאד וישלחם לחכמי ישראל בבבל למען יהיה לו לזיכרון בכל דור ודור, וכתב 'דעו בית ישראל המאמינים בה' ובתורתו התמימה כי היא תורת אמת וישראל נקראים נחלתו, אני שמעון כיפא הסובל באהבתו כל הצרות רעות ורבות, כי אני יודע האמת והשקר, הנה תקבלו ממני הפיוטים שעשיתי כדי שימחול ה' לי ולכם, כי כל מה שעשיתי עשיתי בשביל שלומכם ולישועתכם'. והראו הפיוטים לראשי ישיבות ולסנהדרין, וכולם אמרו שהם טובים ונעימים ושהם ראויים שיאמרו החזנים בתפילותיהם ומשם נפוצו בכל תפוצות ישראל ונתקבלו בכבוד, וישמו לחוק לישראל להתפלל בכל הגולה ע"פ אלה הפיוטים והם יגיבו ויליצו בעד המחבר, ועד היום נוהגים לאומרם כל שבת וישבת.

דף מקורות

שאיפות פוליטיות להתפשטות במקביל לבדלנות חברתית ודתית מדת האם:

הראי"ה, אורות התחייה, ב - סיבות נוספות לסתירות הפנימיות בנצרות

המינות, אע"פ שהשתדלה להינזר מן האליליות הרשמית, מ"מ נוסדה על בסיסים קרובים לאלילים. לא היתה יכולה להתפלש בתוך אומות אליליות, אשר האליליות חדרה בתוכיות נשמתן, דמן ובשרן, כי אם בקחתה לה סגנון אלילי לרפידתה והשטחת סגנונה.

יודעת היא, שאם באפס יד יתמסמס ויכלה הסגנון האלילי, הרפוד לה, לא תמצא עוד מעמד בחיים למטבעה מיוחדת ותוכרר להיבלע בליעה רוחנית ביהדות, מקורה. על כן היא גם כן עומדת על נפשה ותמלא שנאת מוות ליהדות ולישראל מחזיקיה.

כוזרי ד, כג

יש ל-להים בְּנוֹ סוּד וְחֻקָּמָה (בהיותנו בגלות, כהכנה לגאולה), כְּחֻקָּמָה בְּזָרַע הַנוֹפֵל בְּאֶרֶץ, וְהוּא מְשַׁתְּנָה וּמְתַהַפֵּר לְמַרְאִית עֵינַי לְאֲדָמָה וְלַמַּיִם וְלַזָּבֵל. וְאִינוּ נִשְׁאָר מִמֶּנּוּ רֶשֶׁם מוּחָשׁ - לְפִי מָה שְׁחוּשָׁב הַמְּבִיט אֵלָיו. וּלְפַתַּע הִנֵּה הוּא אֲשֶׁר יִהְיֶה הָאֲדָמָה וְהַמַּיִם אֶל טִבְעוֹ, וְיַעֲתִיקוּם (=ויעבירם) דְּרָגָה אַחַר דְּרָגָה עַד שְׂיַעֲדוּ אֶת הַיְסוּדוֹת וַיְשִׁיבֵם (=ויהפכם) לְהִיּוֹת כְּמוֹ עֶצְמוֹ (=כמותו), וַיּוֹצִיא קְלָפוֹת וְעֵלִים וְזוֹלַת זָה, עַד אֲשֶׁר יֵרָד הַלֵּב (=הזרע) וַיְהִי רָאוּי שְׂיִחַל עָלָיו הָעֵנָן הַהוּא (=הצורה שמושפעת עליו מאת האלוה). וְצוֹרֵת הַזָּרַע הָרֵאשׁוֹן הוֹצִיָּאָה פְּרִי אוֹתוֹ הָעֵץ, כְּפָרִי אֲשֶׁר מִמֶּנּוּ הָיָה זָרְעוֹ.

כָּכָה דַּת מִשָּׁה, כֹּל מִי שֶׁבָּא אַחֲרֶיהָ - מְתַהַפֵּר אֶלֶיהָ בְּאֵמֶת, וְאִם הָיָה לְמַרְאִית עֵינַי דוֹחָה אוֹתָהּ. וְאֵלֶּה הַדְּתוֹת הֵן הַצָּעָה (=הכנה) וְהַקְּדָמָה לְמַשִּׁים הַמְּצַפָּה, אֲשֶׁר הוּא הַפְּרִי, וַיַּעֲשׂוּ כָּלֵם פְּרִי - כְּאֲשֶׁר יוֹדוּ לוֹ, וַיַּעֲשֶׂה הָעֵץ אֶחָד. וְאֵז וְתָנּוּ יִתְרוֹן (=שבח) לְעֵקֶר (=השורש) אֲשֶׁר הָיוּ (בתחילה) מְבִיָּים אוֹתוֹ, וְכִמוֹ שְׂאֵמָרְנוּ (במאמר ב, לד) בְּ"הִנֵּה יִשְׁכִּיל עֲבָדֶי" (ישעיה נב, יג).

הרמב"ם העתיק דברי ריה"ל בהל' מלכים ס"פ יא:

ואף ישוע הנוצרי, שדימה שיהיה משיח ונהרג בבית דין - כבר נתנבא בו דניאל, שנאמר: "ובני פריצי עמר ינשאו להעמיד חזון ונכשלו". וכי יש מכשול גדול מזה? שכל הנביאים דברו שהמשיח גואל ישראל ומושיעם ומקבץ נדחיהם ומחזק מצוותן, וזה גרם לאבד ישראל בחרב ולפזר שאריתם ולהשפילם ולהחליף התורה ולהטעות רוב העולם לעבוד אלוה מבלעדי ה'. אבל מחשבות בורא עולם - אין כוח באדם להשיגם, כי לא דרכינו דרכיו ולא מחשבותינו מחשבותיו. וכל הדברים האלו של ישוע הנצרי ושל זה הישמעאלי שעמד אחריו אינן אלא לישר דרך למלך המשיח ולתקן את העולם כולו לעבוד את ה' ביחד. שנאמר: "כי אז אהפוך אל עמים שפה ברורה לקרוא כולם בשם ה' ולעבדו שכם אחד". כיצד? כבר נתמלא העולם כולו מדברי המשיח, ומדברי התורה, ומדברי המצוות, ופשטו דברים אלו באיים רחוקים ובעמים רבים ערלי לב. והם נושאים ונותנים

כל הזכויות שמורות ©

דף מקורות

בדברים אלו ובמצוות התורה. אלו אומרים: מצוות אלו אמת היו, וכבר בטלו בזמן הזה, ולא היו נוהגות לדורות; ואלו אומרים: דברים נסתרות יש בהם, ואינן כפשוטן, וכבר בא משיח וגילה נסתריהם. וכשיעמוד המלך המשיח באמת, ויצליח, וירום, וינשא - מיד הם כולן חוזרין ויודעים ששקר נחלו אבותיהם, ושנביאייהם ואבותיהם הטעום.